

ШКІЛЬНИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент Горбач Наталія Вікторівна

Кафедра: української літератури, II корпус, ауд. 232

E-mail: horbachnathalia@gmail.com

Телефон: (061) 289-12-75 (кафедра), 097-541-74-98 (моб.)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:	Середня освіта (Українська мова і література) Бакалавр						
Статус дисципліни:	Нормативна						
Кредити ECTS	6	Навч. рік:	2023–24	Рік навчання	2	Тижні	15
Кількість годин	180	Кількість змістових модулів¹	10	Лекційні заняття – 22 Практичні заняття – 22 Самостійна робота – 136			
Вид контролю:	Залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7554						

ОПИС КУРСУ

Метою освіти XXI століття є формування особистості, здатної вийти за межі отриманих знань, відкритої до інновацій, саморозвитку та безперервної освіти упродовж всього життя. Тому викладання літератури в сучасній школі ставить високі вимоги до вчителя – він повинен досконало володіти навчальним предметом, усвідомлювати його роль як репрезентанта фундаментальних цінностей української культури, невід'ємного складника діалогу культур, чинника формування ідентичності тощо. Тож «Шкільний курс української літератури» покликаний удосконалити знання студента про систему теоретико-літературних термінів і понять, аналіз літературного твору та виробити вміння і навички аналізувати художні тексти, включені до навчальних програм середніх закладів освіти, згідно з віковими особливостями та здатністю до освоєння матеріалу учнями.

Мета визначається необхідністю вивчення родо-жанрової специфіки шкільного курсу української літератури, усвідомлення естетично-художніх особливостей творів, осмислення відмінностей між ними, виявлення продовження і розвитку традицій на різних етапах літературного процесу.

Основні цілі курсу полягають у виробленні розуміння особливостей шкільного курсу української літератури, в засвоєнні найважливіших теоретичних проблем, пов'язаних з шкільним вивченням письменства, у сформуванні навичок аналізу літературних творів та суджень про їх наукову, історичну, художню та естетичну цінність.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	
ПРН 1.	Знати сучасні теоретичні основи предметної спеціалізації, застосовує елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності. ПРН 2 Володіє культурою мислення, навичками узагальнення, аналізу й синтезу в професійній діяльності.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ПРН 2.	Володіти культурою мислення, навичками узагальнення, аналізу й синтезу в професійній діяльності.
ПРН 7.	Володіти іноземною мовою Європейського союзу на рівні, достатньому для професійної діяльності.
ПРН 8.	Виявляти володіння навичками знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел, зокрема й за допомогою цифрових технологій.
ПРН 9.	Використовувати методи фізичного самовиховання (рухових дій) для підвищення адаптаційних резервів організму й зміцнення власного здоров'я.
ПРН 10.	Виявляти здатність забезпечувати охорону життя й здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.
ПРН 11.	Демонструвати здатність нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.
ПРН 12.	Застосовувати сучасні методики й технології, зокрема й інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 14.	Формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями та їхніми батьками з дотриманням етичних норм.
ПРН 15.	Організовувати співпрацю учнів та ефективно працює в команді (педагогічному колективі закладу середньої освіти, інших професійних об'єднаннях).
ПРН 16.	Розуміти значення культури як форми людського існування, різноманіття та мультикультурності світу й керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу й співробітництва.
ПРН 17.	Уміти вчитися впродовж життя й самостійно удосконалювати здобуту під час навчання кваліфікацію.
ПРН 18.	Уміти аналізувати соціально та особистістю значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.
ПРН 19.	Уміти створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Плани лекцій і рекомендована література до них, плани практичних занять, методичні вказівки і рекомендована література, письмові завдання до планів практичних занять, мультимедійні презентації, тематика індивідуальних завдань, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання розміщені в СЕЗН Moodle за посиланням: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7554>

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Поточні контрольні заходи:

Поточний контроль передбачає такі *теоретичні* завдання:

- Усне опитування і обговорення проблемних питань (статті, презентації, тези тощо).
- Короткі тести за пройденим матеріалом.
- Письмова контрольна робота.

Поточний контроль передбачає такі *практичні* завдання:

- Виконання домашніх письмових завдань на закріплення питань практичного завдання;
- Виконання аудиторних письмових завдань пошукового та творчого характеру;
- Літературознавчий аналіз твору;
- Розробка завдань для вивчення твору в школі.
- Презентація власних досліджень.

Підсумкові контрольні заходи:

Захист індивідуального дослідницького завдання здійснюється на заліковому тижні. Публічний захист є обов'язковою вимогою для зарахування результатів за даними видами робіт. Тема індивідуального дослідницького завдання обирається впродовж перших двох тижнів семестру з переліку запропонованих тем. Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на студентських науково-практичних конференціях. Перелік тем, методичні рекомендації та критерії оцінювання ІДЗ див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7554>

Письмова відповідь на екзамені передбачає літературознавчий аналіз епічного, поетичного або драматичного твору, тексти яких див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7554>

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольні заходи, кількість балів
Змістовий модуль 1. Шкільний курс літератури як навчальна дисципліна		
Тиждень 1. Лекція 1.	Специфіка дисципліни «Шкільний курс української літератури»	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 1.	Специфіка дисципліни «Шкільний курс української літератури»	Користуючись програмами з української літератури та підручниками для 5-11 класів, оберіть одну з тем, що пропонується для вивчення. Зробіть порівняльний аналіз обраної вами теми в підручниках різних авторів (звертайте увагу на виклад теоретичного матеріалу, наявність чи відсутність біографії письменника, складність викладу, спосіб подачі відомостей з теорії літератури, наявність практичних завдань, запитань для перевірки знань, ілюстративного матеріалу тощо).
Змістовий модуль 2. Основні етапи й типи аналізу художнього твору		
Тиждень 2. Лекція 2.	Основні етапи й типи аналізу художнього твору	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 2.	Основні етапи й типи аналізу художнього твору	1. Дати письмові відповіді на питання. 2. Розробити 3 завдання до тексту твору. 3. Розробити матеріал для поетапного вивчення твору.
Змістовий модуль 3. Аналіз епічних творів у 5-9 класах		
Тиждень 3. Лекція 3.	Аналіз епічних творів у 5-9 класах	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 3	Аналіз епічних творів у 5-9 класах	1. Розробити завдання до вивчення твору. 2. Створити комікс за текстом твору. 3. Написати відгук на екранізацію твору літератури.
Змістовий модуль 4. Аналіз епічних творів у 10-11 класах		
Тиждень 4. Лекція 4.	Аналіз епічних творів у 10-11 класах	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 4	Аналіз епічних творів у 10-11 класах	1. Дати письмові відповіді на питання. 2. Скласти 15 тестових питань до тексту твору. 3. Скласти анотацію, рецензію, відгук на запропонований твір.

Змістовий модуль 5. Аналіз драматичних творів у школі		
Тиждень 5. Лекція 5.	Аналіз драматичних творів у школі	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 5.	Аналіз драматичних творів у школі	1. Дати письмові відповіді на питання. 2. Написати формальне есе на тему "Чи згодні ви, що любов і мистецтво вимагають жертв?" з опертям на текст п'єси В.Винниченка "Чорна Пантера і Білий Ведмідь".
Змістовий модуль 6. Аналіз ліричних творів у 5-9 класах		
Тиждень 6. Лекція 6.	Аналіз ліричних творів у 5-9 класах	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 6.	Аналіз ліричних творів у 5-9 класах	1. Зробити аналіз запропонованого поетичного твору. 2. Визначити віршовий розмір запропонованих фрагментів творів.
Змістовий модуль 7. Аналіз ліричних творів у 10-11 класах		
Тиждень 7. Лекція 7.	Аналіз ліричних творів у 10-11 класах	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 7.	Аналіз ліричних творів у 10-11 класах	1. Зробити аналіз запропонованого поетичного твору. 2. Визначити віршовий розмір запропонованих фрагментів творів.
Змістовий модуль 8. Аналіз фольклорних творів		
Тиждень 8 Лекція 8.	Аналіз фольклорних творів	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 8.	Аналіз фольклорних творів	1. Зробити огляд фольклорних жанрів, що вивчаються в шкільному курсі літератури. 2. Укласти таблицю прийомів вивчення творів фольклору з огляду на їх жанрову специфіку.
Змістовий модуль 9. Аналіз творів з позакласного читання		
Тиждень 9. Лекція 9.	Аналіз творів з позакласного читання	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 9.	Аналіз творів з позакласного читання	1. Схарактеризувати специфіку вивчення творів на уроках позакласного читання в 5-8 та 9-11 класах. 2. Розробити завдання для вивчення твору для позакласного читання (за власним вибором).
Змістовий модуль 10. Питання теорії літератури в шкільному вивченні		
Тиждень 10. Лекція 10.	Питання теорії літератури в шкільному вивченні	Дати відповіді на питання тестових завдань.
Практичне заняття 10.	Питання теорії літератури в шкільному вивченні	1. Укласти термінологічний словник теоретико-літературних понять за шкільною програмою. 2. Розробити завдання для закріплення 5 теоретико-літературних понять.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	

C	75 – 84 (добре)	3 (задовільно)	Не зараховано
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Підручники і посібники:

1. Даниленко І. Теорія віршування. Аналіз поетичного тексту. Практикум. Миколаїв, 2016. 146 с.
2. Ковпик С. Аналіз тексту художньої літератури як базис філологічної освіти : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2020. 98 с.
3. Марко В. Аналіз художнього твору : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2013. 280 с.
4. Скорина Л. Аналіз художнього твору : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2013. 424 с.
5. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. Київ: Ленвіт, 2004. 304 с.

Інформаційні ресурси

1. Навчальні програми з шкільних курсів української літератури на сайті Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-5-9-klas>;
2. Електронна бібліотека шкільних підручників з української літератури для 5–11 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua>;
3. Проект електронної бібліотеки української літератури. URL: www.litopys.org.ua;
4. Освітньо-інформаційний ресурс "Український центр". URL: www.ukrcenter.com;
5. Електронна бібліотека української літератури. URL: www.ukrlib.com.ua;
6. Бібліотека української поезії. URL: www.poetry.uazone.net;
7. літературна інформаційно-пошукова система. URL: www.ekniga.com.ua;
8. Проект "Електронна бібліотека". URL: www.library.kr.ua/elmuseum;
9. Віртуальний підручник з української літератури "Еврика!" URL: www.eureka.ucoz.ua/publ/87-1;
10. Зовнішнє незалежне оцінювання. Українська мова і література. Електронний каталог на сайті Наукової бібліотеки ЗНУ. URL: <http://library.znu.edu.ua/8080/library/DocSearchForm;jsessionid=688EEC87BBBC26A34B4E1884C538472>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. За необхідності заняття можуть проводитися у очно-дистанційній формі, коли частина слухачів, що не можуть в цей день бути присутніми в аудиторії, приєднуються через зом і беруть активну участь у заняттях. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у

формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача зі здобувачами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на платформі ZOOM. Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є платформа Moodle. Важливі повідомлення загального характеру розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень або месенджери, визначені викладачем. Відповіді на запити здобувачів подаються викладачем упродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені месенджери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та рік навчання.

Академічна доброчесність. Здобувачі й викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wz2lu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методик проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

Повторне вивчення дисциплін, відрахування. Наявність академічної заборгованості до 6 освітніх компонентів за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗНУ: <https://tinyurl.com/3fwvbptk>.

Неформальна освіта. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

Психологічна допомога. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

Рівні можливості та інклюзивне освітнє середовище. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте

(061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

Ресурси для навчання. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

Електронне забезпечення навчання (moodle): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>